

Advies Archeologische Monumentenzorg 2022-nr. 185

Selectieadvies

Bevoegd gezag: Gemeente Waalre
Mevr. H. van Dijk-Boomsma
Postbus 10.000
5580 GA Waalre

Datum: 6-9-2022

Locatie: Irenelaan 9 (serviceflat Eeckenrhode) te Aalst, Waalre

Project: *Rapport Archeologisch bureau- en verkennend veldonderzoek door middel van boringen Irenelaan 9 te Aalst (gemeente Waalre) (= Rapport Aeres Milieu), auteurs F. van den Blink, L. Kruithof & N.J.W. van der Feest, concept versie 2 d.d. 24-5-2022.*

Van: Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)
Postbus 8035, 5601 KA Eindhoven
Wal 28, Eindhoven
Mevr. drs. Ria Berkvens
Tel. 088-3690638
E-mail: R.Berkvens@odzob.nl

Inleiding

In opdracht van BRO heeft Aeres Milieu op 22 april 2021 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd naar het ca. 1.500 m² grote plangebied Irenelaan 9 te Aalst in de gemeente Waalre. De aanleiding daartoe was het voornemen tot de uitbreiding van het woonzorgcentrum Eeckenrhode met 36 appartementen, inclusief een parkeerkelder. De diepte van de toekomstige bodemverstoring ten behoeve van de parkeerkelder zal vooralsnog tot 3,4 meter beneden maaiveld reiken. Teven zal een liftschacht worden gerealiseerd met een diepte tot 4,9 meter –mv. Het maaiveld wordt ten behoeve van de plannen verhoogd. De inrit (toegangsweg) naar de parkeerkelder zal hellend worden aangelegd.

De onderzoekslocatie ligt volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente Waalre (2011) in een zone met middelhoge archeologische verwachting. Er geldt een onderzoeksplicht bij bodemingrepen groter dan 2.500 m² en dieper dan 30 centimeter onder maaiveld.

Het doel van het bureauonderzoek was het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting, terwijl het inventariserende veldonderzoek door middel van verkennende boringen als oogmerk had het controleren en verfijnen van die archeologische verwachting. Op basis van de uitkomsten kan de gemeente in beginsel een beslissing nemen over de behoudenswaardigheid van archeologische resten binnen het plangebied en eventueel overgaan tot maatregelen voor behoud in situ of het veiligstellen van de archeologische informatie door middel van vervolgonderzoek.

Samenvatting van het rapport

Onderzoekskader RO: omgevingsvergunning wijzigen bestemming
Grootte plangebied: ca. 1.500 m ²
Onderzoekperiode: 22 april 2021
Opdrachtgever: BRO
Opdrachtnemer: Aeres Milieu

De hoger gelegen dekzandgebieden langs een waterloop, zullen ideale bewoningslocaties voor jager-verzamelaars zijn geweest. In de wijde omgeving zijn nog geen vuursteenvondsten uit het laat-paleolithicum en mesolithicum aangetroffen. Vanwege de landschappelijke ligging geldt er een hoge verwachting voor vindplaatsen uit het laat-paleolithicum (laat paleolithicum A en B) tot en met het mesolithicum.

Het plangebied is nog steeds een hoger punt in het landschap gedurende het neolithicum tot de vroege middeleeuwen. In de omgeving zijn enkele vindplaatsen bekend van vuurstenen objecten uit het neolithicum en archeologische sporen uit de Romeinse tijd tot vroege middeleeuwen. Voor het plangebied geldt op basis van deze gegevens daarom een hoge verwachting voor zowel nederzettingsresten uit de periode neolithicum tot en met de ijzertijd als voor nederzettingsresten uit de Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen.

Het plangebied ligt aan de Irenelaan. Deze straat vormde een secundaire uitvalsweg vanuit de historische kern van Aalst naar Waalre en de zuidelijk gelegen heidegebieden. Het plangebied was tot de bouw van het woonzorgcentrum (1957) afwisselend in gebruik als heide of bos. Op basis hiervan geldt er voor het plangebied een lage verwachting voor de periode late middeleeuwen en nieuwe tijd.

Wat betreft de conservering en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten kan het volgende gesteld worden:

Indien er lage enkeerdgronden aanwezig zijn in het plangebied zijn archeologische resten beschermd tegen latere invloeden. Vanwege de ligging van het plangebied binnen een stuifduinencomplex kan het archeologisch niveau tijdens een verstuiwingsfase zijn geërodeerd, of juist bedekt zijn geraakt onder stuifzand. In het laatste geval heeft een pakket stuifzand het archeologisch niveau extra beschermd. De omstandigheden voor het aantreffen van organische resten zijn waarschijnlijk minder goed: door de lage grondwaterstand (GWT VII) kunnen organische resten vaak enkel in dieper, waterhoudende sporen zoals waterputten bewaard blijven.

Op 22 april 2021 zijn in totaal 6 boringen gezet. De boringen zijn uitgevoerd met een Edelmanboor met een diameter van 7 centimeter. De boordiepte varieerde van 80 tot 120 centimeter –maaiveld. Op 13 april 2022 zijn op advies van de archeologisch adviseur van de bevoegde overheid aanvullend twee extra diepe boringen gezet, tot circa 300 centimeter –maaiveld (boringen 7 en 8) om mogelijk diepere niveaus in kaart te brengen. De natuurlijke ondergrond bevindt zich op een diepte van circa 40 tot 80 centimeter onder maaiveld. Dit komt neer op een gemiddelde diepte van circa 21,48 tot 22,17 meter +NAP. Met uitzondering van boring 4, zijn er geen sporen van de oorspronkelijke bodemhorizonten (AE-, E-, B(hs)-, BC-horizonten) aangetroffen.

Op basis van het uitgevoerd verkennend veldonderzoek middels boringen kan worden gesteld dat het in het grote deel van het plangebied de bodem is geroerd tot minimaal in de top van de BC-horizont en/of C-horizont. De oorspronkelijke bodemopbouw is verdwenen mogelijk als gevolg van de egalisatie van het plangebied voorafgaand aan de bouw van het huidige woonzorgcentrum en garageboxen. Als gevolg hiervan wordt kans klein geacht dat er intacte archeologische vindplaatsen aanwezig zijn in het plangebied. Voor het plangebied wordt om bovenstaande redenen geen archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk geacht.

Selectieadvies

Met dit rapport is de archeologische verwachtingswaarde in voldoende mate aangetoond. De oorspronkelijke bodemopbouw is verdwenen mogelijk als gevolg van de egalisatie van het plangebied voorafgaand aan de bouw van het huidige woonzorgcentrum en garageboxen. Als gevolg hiervan wordt kans klein geacht dat er intacte archeologische vindplaatsen aanwezig zijn in het plangebied. De archeologische verwachtingswaarde kan daarom worden bijgesteld naar laag.

De aanwezigheid van archeologische resten kunnen nooit geheel worden uitgesloten op basis van het uitgevoerde onderzoek. Mochten er tijdens toekomstige grondwerkzaamheden toch onverwacht archeologische vondsten en structuren worden aangetroffen, dan dient men dit zo spoedig mogelijk bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en de gemeente Waalre te melden (Erfgoedwet 2016, artikel 5.10 en 5.11).